

E- MĀDHAVANIDĀNAM - User Manual

Index

HOME.....	2
Home page	2
Select Language Script.....	3
READ Madhavanidana.....	3
Select Chapter (Adhyaya).....	5
Select Adhikarana (Sloka or Sloka samuha).....	6
To read entire chapter (Purna adhyaya).....	9
SEARCH	10
PHONETIC HELP :.....	13
ABBREVIATIONS:.....	14
SYSTEM REQUIREMENTS:.....	14
Hardware Requirements :.....	14
Software :.....	14
How to Enable Unicode fonts and Install Indian scripts in Windows Operating System only.....	15
How to RUN the software:.....	16
Points to Remember:.....	16
For Ubuntu/ Linux/ Mac:.....	16
For Further Help :.....	17

HOME

Home page

Home page gives the information about all the features embedded in the e-book. It displays the title as Madhavanidanam.

|| श्रीमाधवकरप्रणीतो रोगविनिश्चयः ||

|| माधवनिदानम् ||

|| श्रीविजयरसित-श्रीकण्ठदत्ताभ्यां विरचितया मधुकोशव्याख्यया श्रीवाचस्पतिवैद्यविरचितया आतङ्कदर्पणव्याख्यया च सहितम् ||
|| विस्तृतपाठान्तरयुक्तं संशोधितसंस्करणम् ||

Home Read e-Book Search e-Book Phonetic Help Abbreviations About User Manual Choose Script Here v DEVANAGARI

Foreword
Preface
Project Team
Contact Us

|| सुस्वागतम् ||

नानामुनीनां वचनैरिदानीं समासतः सङ्ग्रिजां नियोगात्
सोपद्रवारिष्टनिदानलिङ्गो निबध्यते रोगविनिश्चयोऽयम् ||
(मा. नि. १/२)

Copyright © Central Council for Research in Ayurvedic Sciences (CCRAS), New Delhi - All Rights Reserved
Mādhavanidāna e-Book Designed and Developed by National Institute of Indian Medical Heritage (NIIMH), Hyderabad
Best Viewed in Firefox Browser or Internet Explorer 8.0 or higher in atleast 1024 X 768 resolution

Icons: A yellow square with a black dot, a red feather, a blue circle with 'php', a red square with 'XML', a blue circle with a white 'G', and a blue circle with a white 'G'.

Left side Menu

Foreword : Foreword by Director General, CCRAS

Preface : Preface by Director, NIIMH

Project Team : Gives the information of the team worked for the preparation of e-Madhavanidana

Contact Us : Gives the contact information

Horizontal Menu: Displays the buttons for Home; Read e-Book; Search e-Book; Phonetic Help; Abbreviations; About; User Manual.

Select Language Script

A particular Transliteration of the text can be selected by clicking at the downward arrow- **Choose script here** Button at the right top corner, this link provides 9 scripts viz. Devanagari, English Phonetic, Telugu, Kannada, Malayalam, Tamil, Gurmukhi, Bengali and Gujarati. This enables to view application in the selected language script.

READ Madhavanidana

1. To read Madhavanidana click on **Read e-Book** Button.
2. Default page displays Madhavanidana → 1st chapter (**Pancanidanalakshanam**) → 1st Adhikarana (**Mangalacaranam** of both Mulam & Vyakhya (commentary) along with Foot notes).

3. Deselecting Vyakhya or/ and Pathantara will display only Mulam (Sutra). By selecting both will display Mula, Vyakhya and Pathantara.

Default - Vyakhya & Pathantara selected - displays Mula, Vyakhya & Pathantara

Select Chapter ६. अग्निमान्याजीर्णविसूचिकालसकविलम्बिकानिदानम्

Select अधिकरणम् (सूत्र सङ्ख्या) वाताधाधिक्याज्जठरानलस्य घातुविधत्वम् (१)

☒ व्याख्या ☒ पाठान्तराः

माधवनिदान - ६. अग्निमान्याजीर्णविसूचिकालसकविलम्बिकानिदानम्
वाताधाधिक्याज्जठरानलस्य घातुविधत्वम्

अथाग्निमान्याजीर्ण-विसूचिकालसक-विलम्बिकानिदानम् ।
मन्दस्तीक्ष्णोऽथ विषमः समश्चेति चतुर्विधः ।
कफपित्तानिलाधिकायातत्साम्याज्जाठरोऽनलः ॥१॥

मधुकोश व्याख्या (विजयरक्षित, श्रीकण्ठदत्त कृत)

[१] अर्शःकार्यत्वादग्निमान्यादीनां तान्याह- मन्द इत्यादि। मन्दस्य दुर्ज्वरत्वात् प्रागभिधानम्। कफपित्तानिलाधिकायादिति यथाकर्म मन्दादिषु योज्यम्। तत्साम्यादिति तेषां कफादीनां साम्यात्। समोऽविकृतः, घातुसाम्यहेतुरित्यर्थः। एतस्याविकारस्यापि विकारप्रस्तावेऽभिधानं [२] प्रकृतिज्ञानानन्तरीयकं विकृतिज्ञानमिति बोधनार्थम्। जाठर इति घातुवर्गिभूताग्निव्यवच्छेदार्थम् ॥१॥

आतङ्कदर्पण व्याख्या (वाचस्पति वैद्य कृत)

अर्शोभ्योऽग्निमान्यस्य सम्भवस्ततोऽर्शोऽनन्तरमग्निमान्यादिज्ञानं रोगानाह- मन्द इत्यादि। अनलो वह्निश्चतुर्विधो भवति- मन्दः, तीक्ष्णः, विषमः, समश्चेति। मन्दस्य दुर्ज्वरत्वात् प्राक् [३] कथनम्। कफपित्तानिलाधिकायादिति यथाकर्म मन्दादिषु योज्यम्। तत्साम्यादिति तेषां कफादीनां साम्यात्। समः अविकृतः, घातुसाम्यहेतुरित्यर्थः। जाठर इति घातुवर्गिभूताग्निव्यवच्छेदार्थम् ॥१॥

१. 'अर्शःकार्यत्वादग्निमान्यादेस्तान्याह' इति पा.।
२. 'प्रकृतिज्ञानानन्तरीयम्' इति पा.।
३. 'पठनम्' इति पा.।

Only Vyakhya deselected - displays Mula & Pathantara of Mulam

Select Chapter १. पञ्चनिदानलक्षणम्

Select अधिकरणम् (सूत्र सङ्ख्या) मङ्गलाचरणम् (१)

☐ व्याख्या ☒ पाठान्तराः

माधवनिदान - १. पञ्चनिदानलक्षणम्
मङ्गलाचरणम्

[१] पञ्चनिदानलक्षणम् ।
प्रणम्य जगदुत्पत्तिस्थितिसंहारकारणम् ।
स्वर्गापवर्गयोर्द्वारं त्रैलोक्यशरणं शिवम् ॥१॥

१. 'पञ्चलक्षणनिदानम्' इति पा.।

Only Pathantara deselected - displays Mula & commentary without Pathantara

Select Chapter २. ज्वरनिदानम्

Select अधिकरणम् (सूत्र सङ्ख्या) श्लेष्मपित्तज्वरलक्षणम् (१७)

☒ व्याख्या ☐ पाठान्तराः

माधवनिदान - २. ज्वरनिदानम्
श्लेष्मपित्तज्वरलक्षणम्

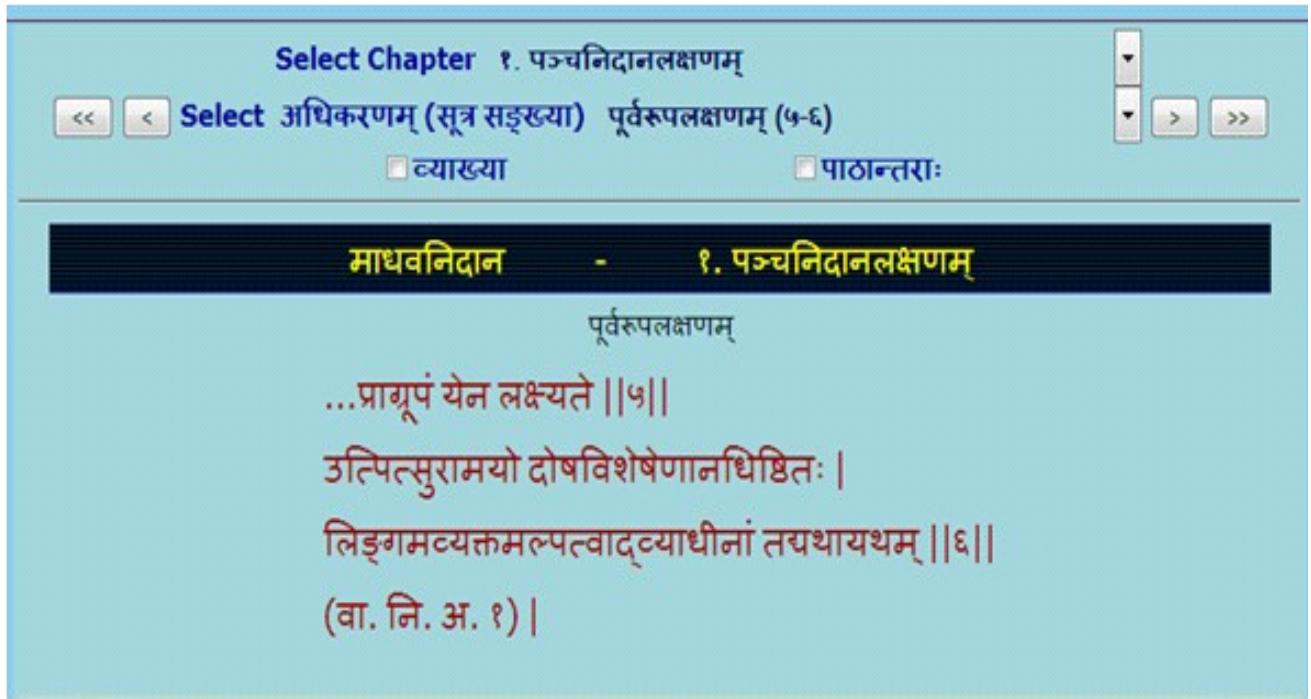
लिसतिकास्यता तन्द्रा मोहः कासोऽरुचिस्तृषा ।
मुहुर्दाहो मुहुः शीतं श्लेष्मपित्तज्वराकृतिः ॥१७॥
(सु. उ. तं. अ. ३९) ।

मधुकोश व्याख्या (विजयरक्षित, श्रीकण्ठदत्त कृत)

पित्तश्लेष्मज्वरलक्षणमाह- लिसेत्यादि। श्लेष्मणा लिसं च पितेन तिकं च आस्यं मुखं यस्य, तस्य भावो लिसतिकास्यता। तन्द्रा निद्रावत्त्वान्तिः। मोहो मूर्च्छा। एतानि लिङ्गानि प्रायोभावित्वेन निर्दिष्टानि, तेनान्यान्यपि चरकोक्तानि बोद्धव्यानि। यथा- "तथा स्तम्भश्च संस्वेदः कफपित्तप्रवर्तनम्" इति ॥१७॥

आतङ्कदर्पण व्याख्या (वाचस्पति वैद्य कृत)

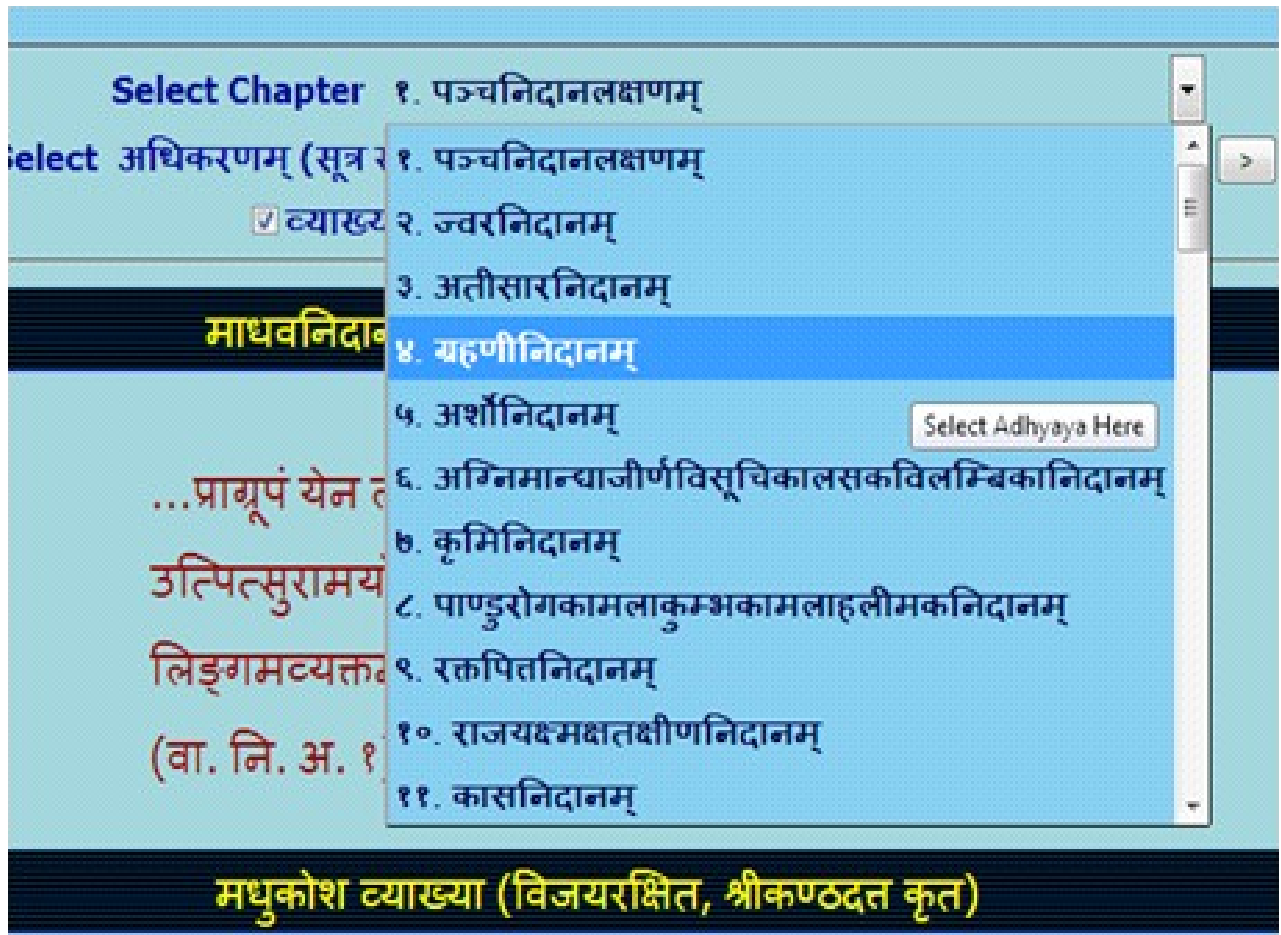
श्लेष्मपित्तज्वरमाह- लिसेत्यादि। श्लेष्मणा लिसं पितेन तिकं च मुखं यस्य, तस्य भावो लिसतिकास्यता, लिसास्यता तिकास्यता चेत्यर्थः। तन्द्रा निद्रावत्त्वान्तिः। तन्द्रालक्षणमाह- " इन्द्रियार्थेष्वसंवितीगौरवं जृम्भणं क्लमः। निद्रार्तस्येव यस्येहा तस्य तन्द्रां विनिर्दिशेत्। " इति। मोहो मूर्च्छा। अन्यत्सुगमम् ॥१७॥

4. To read a particular Sutra or Sloka :- Select chapter (Adhyaya) - followed by select required Adhikarana.

Select Chapter (Adhyaya)

A particular chapter can be selected by clicking at the downward arrow

Select Adhikarana (Sloka or Sloka samuha)

A particular Adhikarana can be selected by clicking at the downward arrow

Select Chapter ३. अतीसारनिदानम्

Select अधिकरणम् (सूत्र सङ्ख्या) अतिसारनिदानम् (१-३)

☒ व्याख्या

माधवनिदान -

अतिसारनिदानम् (१-३)

अतिसारसम्प्राप्तिः भेदाश्च (४)

अतिसारपूर्वरूपम् (५)

वातातिसारलक्षणम् (६)

पित्तातिसारलक्षणम् (७)

क्षेष्मातिसारलक्षणम् (७)

त्रिदोषजातिसारलक्षणम् (८)

शोकातिसारलक्षणम् (९-१०)

आमातिसारलक्षणम् (११)

मलस्यामलक्षणं पक्वलक्षणं च (१२-१३)

अतिसारस्यासाध्यलक्षणानि (१४-१९)

रक्तातिसारलक्षणम् (२०)

प्रवाहिकासम्प्राप्तिः (२१)

वातजादिभेदेन प्रवाहिकालक्षणानि (२२)

निवृत्तातिसारलक्षणम् (२३)

पुष्पिका

पूर्ण अध्याय

Select Adhikarana Here

Adhikarana contains either single Sutra or Sutra Samuha (multiple Sutras) along with its Vyakhya (commentary). Adhikarana is mainly based on Vyakhya (commentary), which has either part of Sutra or whole Sutra or combining multiple Sutras.

Example1: Single Sutra (15) with commentaries

Select Chapter १. पञ्चनिदानलक्षणम्

Select अधिकरणम् (सूत्र सङ्ख्या) रोगाणां निदानार्थकर्तृत्वम् (१५)

☒ व्याख्या ☒ पाठान्तराः

माधवनिदान - १. पञ्चनिदानलक्षणम्

रोगाणां निदानार्थकर्तृत्वम्

निदानार्थकरो रोगो रोगस्याप्युपजायते || १५ ||

मधुकोश व्याख्या (विजयरक्षित, श्रीकण्ठदत्त कृत)

ननु, किमेतदेव निदानम्, उतान्यदप्यस्तीत्यतश्चरकवचनमुपन्यस्यति- निदानार्थकर इत्यादि। अपिशब्दोऽत्र भिन्नक्रमे। रोगोऽपि निदानार्थकरो रोगस्य। [१] अस्यायमर्थः- निदानेन योऽर्थः क्रियते व्याध्याख्यः, स रोगेणापीति। रोगोऽपि रोगकर इति वाच्ये यन्निदानार्थकर इत्यकरोत्, तेनैवं गमयति- रोगोऽपि रोगान्तरं कुर्वाणो निदानान्तरपदबृंहितबल एव [३] करोति; एवं रोगो रोगस्य निदानमुपजायते इत्येव [३] योजना। || १५ ||

आतङ्कदर्पण व्याख्या (वाचस्पति वैद्य कृत)

ननु, किमेतदेव निदानमन्यदप्यस्तीत्याह- [४] निदानार्थकर इत्यादि। रोगस्य व्याधेः रोगोऽपि निदानार्थकर उपजायते। निदानेन योऽर्थः क्रियते व्याध्याख्यः स रोगेणापीत्यर्थः। || १५ ||

१. 'अयमर्थः' इति पा.।

३. 'करोतीति' इति पा.।

३. अयं पाठः क्वचित्पुस्तकेषु नोपलभ्यते।

४. 'निदानार्थकर इत्यादि' इति पाठः क्वचित्पुस्तके नोपलभ्यते।

Example 2 : Part of 14 and 15 sloka are present in one Adhikarana

Select Chapter १. पञ्चनिदानलक्षणम्

Select अधिकरणम् (सूत्र सङ्ख्या) वातादेः सर्वरोगेष्वव्यभिचरितकारणत्वम् (१४)

☒ व्याख्या ☒ पाठान्तराः

माधवनिदान - १. पञ्चनिदानलक्षणम्

वातादेः सर्वरोगेष्वव्यभिचरितकारणत्वम्

सर्वेषामेव रोगाणां निदानं कुपिता मलाः ||१४||

तत्प्रकोपस्य तु प्रोक्तं विविधाहितसेवनम् |१५|

(वा. नि. अ. १) |

मधुकोश व्याख्या (विजयरक्षित, श्रीकण्ठदत्त कृत)

द्विविधं हि रोगस्य कारणं विप्रकृष्टं सन्निकृष्टं च; तत्र विप्रकृष्टं [१] विरुद्धाहारादि, सन्निकृष्टं वातादि, तस्य वातादेः सर्वरोगेष्वव्यभिचरितकारणत्वमाह- सर्वेषामित्यादि। यदाह सुश्रुतः- "नास्ति रोगो विना दोषैर्यस्मात्तस्माद्विचक्षणः अनुक्तमपि दोषाणां लिङ्गैर्व्याधिमुपाचरेत्।" (सु. सू. अ. ३५/१९) इति [३] (सु. सू. अ. ३५)। आगन्तुव्याधिषु यद्यप्युत्पत्तौ दोषकोपो नास्ति, तथाऽप्युत्पत्त्यनन्तरमवश्यम्भावी; उत्पन्नद्रव्ये गुणयोगवत्। यदुक्तं चरके- "आगन्तुर्हि व्याथापूर्वसमुत्पन्नो जघन्यं वातपित्तैश्चमणां वैषम्यमापादयति।" इति (च. सू. अ. २०)। निदानं कारणम्। मला दोषाः, मलिनीकरणात्। ननु, वातादीनां किमिदं दोषत्वम्? अत्राहुरेके- स्वातन्त्र्येण दूषकत्वं दोषत्वम् [३] इति; रसादिदूष्यव्यवच्छेदार्थं 'स्वातन्त्र्येण' इति पदं, ते हि वातादिदुष्टाः सन्तो दूष्यान्तरदूषकाः। अत्राहुरन्ये- किमिदं स्वातन्त्र्यं? किं दोषान्तरनिरपेक्षत्वं? हेत्वन्तरनिरपेक्षत्वं वा? आद्ये वातस्यैव दोषत्वं स्यात्, नतु वातसापेक्षयोः कफपित्तयोः; यदुक्तम्- "पित्तं पङ्गु कफः पङ्गुः पङ्गवो मलघातवः। वायुना यत्र नीयन्ते तत्र

Example 3 : Group of Sutra (Sloka smuha) including in entire Sloka of 59th 60th and part of 61st Sloka were combined in the form of one Adhikarana

Select Chapter २. ज्वरनिदानम्

Select अधिकरणम् (सूत्र सङ्ख्या) अन्तर्वेग-बहिर्वेगज्वरलक्षणम् (५९-६०)

☒ व्याख्या ☒ पाठान्तराः

माधवनिदान - २. ज्वरनिदानम्

अन्तर्वेग-बहिर्वेगज्वरलक्षणम्

अन्तर्दोहोऽधिकस्तृष्णा प्रलापः श्वसनं भ्रमः |

सन्ध्यस्थिशूलमस्वेदो दोषवर्चोविनिग्रहः ||५९||

अन्तर्वेगस्य लिङ्गानि ज्वरस्यैतानि लक्षयेत् |

सन्तापो ह्यधिको बाह्यस्तृष्णादीनां च मार्दवम् ||६०||

बहिर्वेगस्य लिङ्गानि सुखसाध्यत्वमेव च |६१|

(च. चि. अ. ३) |

मधुकोश व्याख्या (विजयरक्षित, श्रीकण्ठदत्त कृत)

उक्तज्वराणां मध्ये सम्प्राप्तिवशात् कश्चिदन्तर्वेगो भवति कश्चिद्बहिर्वेगस्तयोर्लक्षणमाह- अन्तर्दोह इत्यादि। श्वसनं श्वासः; 'सदनम्' इति पाठान्तरं, तन्न युक्तमिति जेज्जटः; यतोऽन्तर्वेग एव सुश्रुते गम्भीराह्वयः पठितः, तत्र च श्वास [१] एव पठित इति। विनिग्रहोऽप्रवृत्तिः। [३] सन्ताप इत्यादि। तृष्णादीनामित्यादिशब्देनोक्तप्रलापादीनां ग्रहणम्। मार्दवं स्वल्पत्वम्। अस्य सुखसाध्यत्वाभिधानेनान्तर्वेगस्य कृच्छ्रसाध्यतां सूचयति, असाध्यतां वा, "गम्भीरतीक्ष्णवेगार्तं ज्वरितं परिवर्जयेत्।" (सु. उ. तं. अ. ३९) इति सुश्रुतवचनादिति। |५९-६०| -

आतङ्कदर्पण व्याख्या (वाचस्पति वैद्य कृत)

उक्तज्वराणां मध्ये [३] सम्प्राप्तिवशात्कश्चिदन्तर्वेगो भवति, कश्चिद्बहिर्वेगस्तयोर्लक्षणमाह- अन्तरित्यादि। एतैर्लिङ्गैरन्तर्वेगज्वरं लक्षयेत्। श्वसनं श्वासः, अन्ये 'सदनम्' इति पठन्ति। दोषस्य वायोर्वेगसः पुरीषस्य च विनिग्रहोऽप्रवृत्तिः। बहिर्वेगस्य लक्षणमाह- [५] सन्ताप इत्यादि। एतैर्लिङ्गैर्बहिर्वेगं लक्षयेत्। तृष्णादीनामित्यादिशब्देन प्रलापादीनां ग्रहणं, मार्दवं स्वल्पत्वम्। अस्य तु सुखसाध्यत्वाभिधानेनान्तर्वेगस्य कृच्छ्रसाध्यत्वं दर्शितमसाध्यत्वं वा। सुश्रुते अन्तर्वेगो गम्भीराह्वयः पठितः- "गम्भीरतीक्ष्णवेगार्तं ज्वरितं परिवर्जयेत्" इति। |५९-६०| -

5. In Read Madhavanidana -

- (a) One can read Adhikarana (Sloka samuha) chapter wise through browsing to & from to previous/ next Adhikarana or
- (b) Can also read the whole chapter by selecting Purna adhyaya via Select Adhikarana menu.
- (c) By clicking First/ Last button of Select Adhikarana, one can go to first/ last Sloka of the Adhikarana.

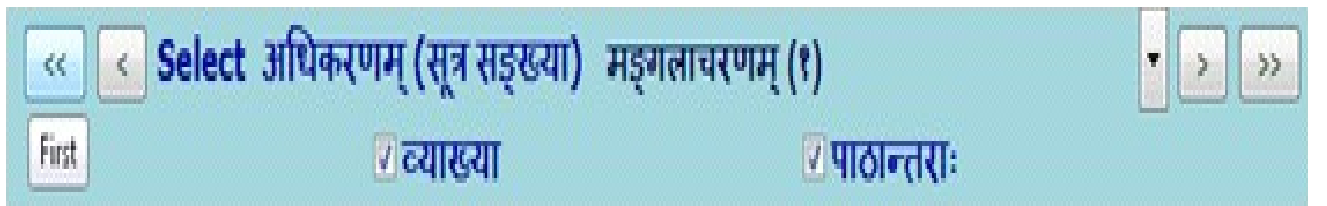
To go to next Adhikarana

To go to previous Adhikarana

To go to First Adhikarana

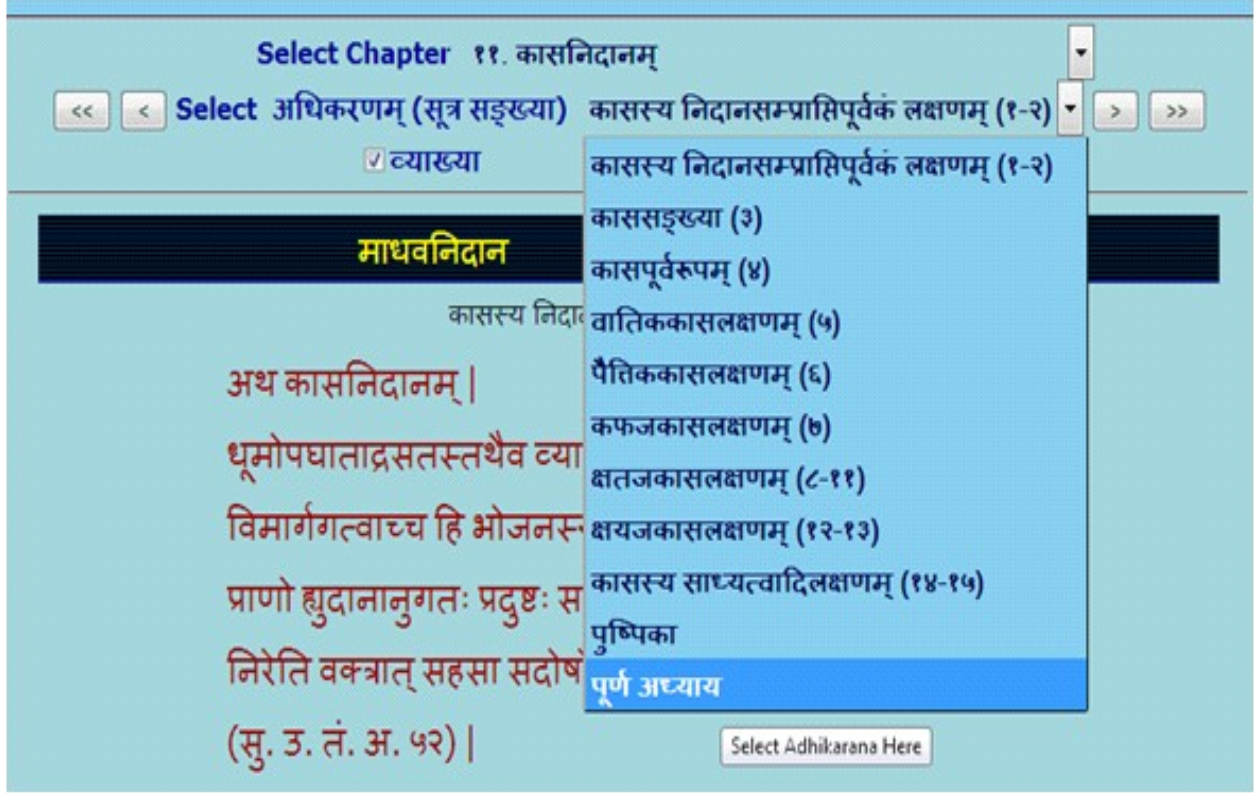
To go to Last Adhikarana

To read entire chapter (Purna adhyaya)

E.g. to read Kasa nidana (11th chapter) totally

Note: When Purna adhyaya (entire chapter) is selected for reading - it takes some time to display, depending on the length of the chapter. Big chapters may take more time, which also depends on your system speed. Hence you are advised not to select Purna Adhyaya for big chapters unless you definitely require it. If a pop up window arises asking to stop the script or continue the script - click on **continue**.

6. To read particular Sutra (Sloka) or Sutras - it/they may be viewed in either single Adhikarana or multiple Adhikarnas based on its/their position/inclusion in single or multiple Adhikaranas. Sloka number(s) is/are shown in brackets after Adhikarana number.

e.g. (a). ज्वरसम्प्राप्ति (२) meaning 2nd Sloka is present in ज्वरसम्प्राप्ति Adhikarana.

(b). पित्तार्शोनिदानम् (५-६) means from Sloka 5 to Sloka 6 are present in पित्तार्शोनिदानम् Adhikarana.

chapter - select Adhikarana (Sloka samkya) : 17

SEARCH

- Clicking SEARCH button displays the search box.
- Any technical term of Ayurveda should be typed in **PHONETIC ENGLISH**. For knowing how to type in phonetic English click either **IN PHONETIC** link or **Phonetic Help** button which will open a new Window / Tab to show the keyboard. You can select the script on right hand top corner to view the equivalent phonetic English equivalents.
- Typing a word in search box followed by clicking **Go** button will display results.
- Results will display the word in the script selected
- Results will include all the findings in which the search word is present either singly or as prefix or as suffix or in middle.

- Results in default mode will display all occurrences of the search word in Mulam & Vyakhya separate columns.
- One can choose either Mula or Vyakhya or both for searching by selecting or deselecting them.
- Results displayed will be in Devanagari abbreviations form (- which is in accordance with common practice of referencing standard Ayurvedic text by scholars) & with a hyperlink.

Example:

- (1). मा. नि. ५५ / व्यङ्गलक्षणम् (३९) (Madhavanidana, 55nd chapter, 39th Sloka);
- (2) मा. नि. ४ / शैष्मिकग्रहण्या निदानादिपूर्वकं लक्षणम् (१३-१६) (Madhavanidana, 4th chapter, from 13th to 16th Sloka)

Clicking hyperlink will display the Adhikarna which includes the searched word in a **New Window / Tab**.

For viewing different results click on each to show them in new Window/Tab. One has to go to Search main page to see and click hyperlinks and go to new window to view it in Sloka or Vyakhya.

The number of occurrences of the word in Adhikarana will be displayed at the bottom of the window.

A few words ideal for search in Madhavanidana:

pANDu (Pandu)

rAjayakShma (Rajayakshma)

tRuShNA (Trushna)

Search for word vyanga (**vya~gga**) - will display 2 results in Mulam & 5 results in Vyakhya

SEARCH
 Type (in Phonetic) Your Search Word Here (atleast 2 characters)

☒ मूलम् ☒ व्याख्या

Search Word - व्यङ्ग	
Click on Search result to Display	
<div style="text-align: center; background-color: #ffffcc; padding: 5px;">In मूलम्</div> <ol style="list-style-type: none"> 1. मा. नि. २७ / वातनिरोधज-पुरीषनिरोधज-मूत्रनिरोधज-जृम्भोपघातज-बाष्पनिरोधज-क्षवथुनिरोधज-उद्गारनिरोधज-छर्दिनिग्रहज-शुक्रनिरोधज-क्षुधानिरोधज-तृष्णाविघातज-निःश्वासविनिग्रहज-निद्राभिघातजोदावर्तलक्षणम् (९) 2. मा. नि. ५५ / व्यङ्गलक्षणम् (३९) 	<div style="text-align: center; background-color: #ffffcc; padding: 5px;">In व्याख्या</div> <ol style="list-style-type: none"> 1. मा. नि. २७ / वातनिरोधज-पुरीषनिरोधज-मूत्रनिरोधज-जृम्भोपघातज-बाष्पनिरोधज-क्षवथुनिरोधज-उद्गारनिरोधज-छर्दिनिग्रहज-शुक्रनिरोधज-क्षुधानिरोधज-तृष्णाविघातज-निःश्वासविनिग्रहज-निद्राभिघातजोदावर्तलक्षणम् (२-१२) 2. मा. नि. ५५ / व्यङ्गलक्षणम् (३९) 3. मा. नि. ५५ / व्यङ्गलक्षणम् (३९) 4. मा. नि. ५५ / नीलिकालक्षणम् (४०) 5. मा. नि. ५५ / नीलिकालक्षणम् (४०)

Search for word vyang (**vya~gg**) - showing 3 results in Mulam & 12 in Vyakhya

SEARCH
 Type (in Phonetic) Your Search Word Here (atleast 2 characters)

☒ मूलम् ☒ व्याख्या

Search Word - व्यङ्ग	
Click on Search result to Display	
<div style="text-align: center; background-color: #ffffcc; padding: 5px;">In मूलम्</div> <ol style="list-style-type: none"> 1. मा. नि. २७ / वातनिरोधज-पुरीषनिरोधज-मूत्रनिरोधज-जृम्भोपघातज-बाष्पनिरोधज-क्षवथुनिरोधज-उद्गारनिरोधज-छर्दिनिग्रहज-शुक्रनिरोधज-क्षुधानिरोधज-तृष्णाविघातज-निःश्वासविनिग्रहज-निद्राभिघातजोदावर्तलक्षणम् (९) 2. मा. नि. ४६ / मगन्दरपूर्वरूपिडकालक्षणम् (१) 3. मा. नि. ५५ / व्यङ्गलक्षणम् (३९) 	<div style="text-align: center; background-color: #ffffcc; padding: 5px;">In व्याख्या</div> <ol style="list-style-type: none"> 1. मा. नि. २२ / अभ्यन्तरायामलक्षणं बाह्यायामलक्षणं च (३४-३६) 2. मा. नि. २२ / अभ्यन्तरायामलक्षणं बाह्यायामलक्षणं च (३४-३६) 3. मा. नि. २७ / वातनिरोधज-पुरीषनिरोधज-मूत्रनिरोधज-जृम्भोपघातज-बाष्पनिरोधज-क्षवथुनिरोधज-उद्गारनिरोधज-छर्दिनिग्रहज-शुक्रनिरोधज-क्षुधानिरोधज-तृष्णाविघातज-निःश्वासविनिग्रहज-निद्राभिघातजोदावर्तलक्षणम् (२-१२) 4. मा. नि. ५५ / तिलकालक्षणम् (३७) 5. मा. नि. ५५ / तिलकालक्षणम् (३७) 6. मा. नि. ५५ / न्यच्छलक्षणम् (३८) 7. मा. नि. ५५ / व्यङ्गलक्षणम् (३९) 8. मा. नि. ५५ / व्यङ्गलक्षणम् (३९) 9. मा. नि. ५५ / नीलिकालक्षणम् (४०) 10. मा. नि. ५५ / नीलिकालक्षणम् (४०) 11. मा. नि. ५९ / नयनरोगहेतुः (१-३) 12. मा. नि. ५९ / प्रथमपटलस्थदोषलक्षणम् (२९)

NOTE: To get maximum results -

(1) try by leaving last letters especially vowels of the search word.

(2) try by using minimum of two letters of the search word.

(3) try various synonyms of search word.

To view results click on results one by one which have hyperlink. New window / Tab will open to show the result.

PHONETIC HELP :

Click **Phonetic help** button, which will open a new Window / Tab to show the keyboard.

It helps in understanding the phonetics of Devanagari in turn aids in typing Sanskrit technical terms.

Phonetic Help

Vowels

a	A	i	I	u	U	Ru	RU	e / E	ai	o / O	au	aM	aH
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ॠ	ए	ऐ	ओ	औ	अं	अः

Consonants

ka	kha	ga	gha	~ga	ca	cha	ja	jha	~ja	Ta	Tha	Da	Dha	Na	ta	tha	da	dha	na	pa	pha	ba	bha	ma
क	ख	ग	घ	ङ	च	छ	ज	झ	ञ	ट	ठ	ड	ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	फ	ब	भ	म

ya	ra	la	va	sha	Sha	sa	ha	kSha	tra	j~ja
य	र	ल	व	श	ष	स	ह	क्ष	त्र	ज्ञ

Others

~a	hA@m	.h	H	.Da	.Dha	OM / AUM
s	हाँ	्	ः	इ	ढ़	ॐ

ABBREVIATIONS:

Click on **Abbreviations** button to view abbreviations and their full form in a table form.

Abbreviations in e-Samhita	
अ.	अध्याय
अ. को.	अमरकोश
अ. सं.	अष्टाङ्गसङ्ग्रह
अ. हृ.	अष्टाङ्गहृदय
इ. / इं.	इन्द्रियस्थान
इति पा.	इति पाठान्तरः / इति पाठः
उ.	उत्तरस्थान
उ. तं.	उत्तरतन्त्र
क.	कल्पस्थान
क. सि.	कल्पसिद्धिस्थान
का.	काण्ड
का.	काश्यपसंहिता
का. सू. सां.	कामसूत्र साम्प्रयोगिक
खिल.	खिलस्थान
च.	चरकसंहिता
चक्र.	आयुर्वेददीपिका
चि.	चिकित्सास्थान

SYSTEM REQUIREMENTS:

Hardware Requirements :

Pentium IV Processor or Later (or Other Equivalent Processors)

CD or DVD Drive

Minimum 256 MB RAM

Best view in 1024×768 Resolution

Software :

WindowsXP SP2 or Later with Unicode, Indic & Complex scripts enabled. (See below for enabling Unicode)

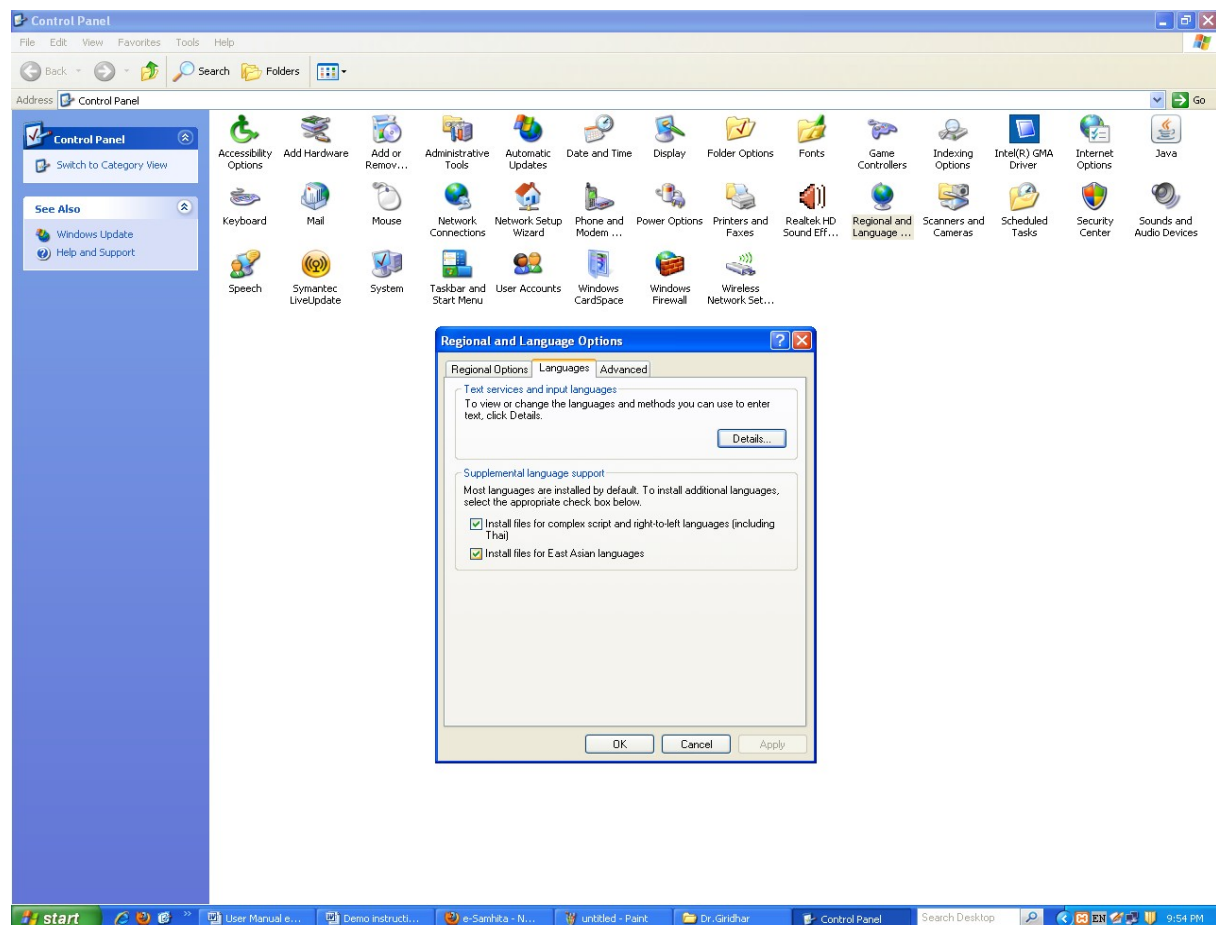
For Ubuntu or Linux or any other OS: (See Below)

Better viewed in Mozilla Firefox 3+ (potable Firefox is available in the CD). If interested in viewing in other browsers (Internet Explorer 8 etc) opened browser should be kept open (i.e. **Default Browser window should not be closed**)

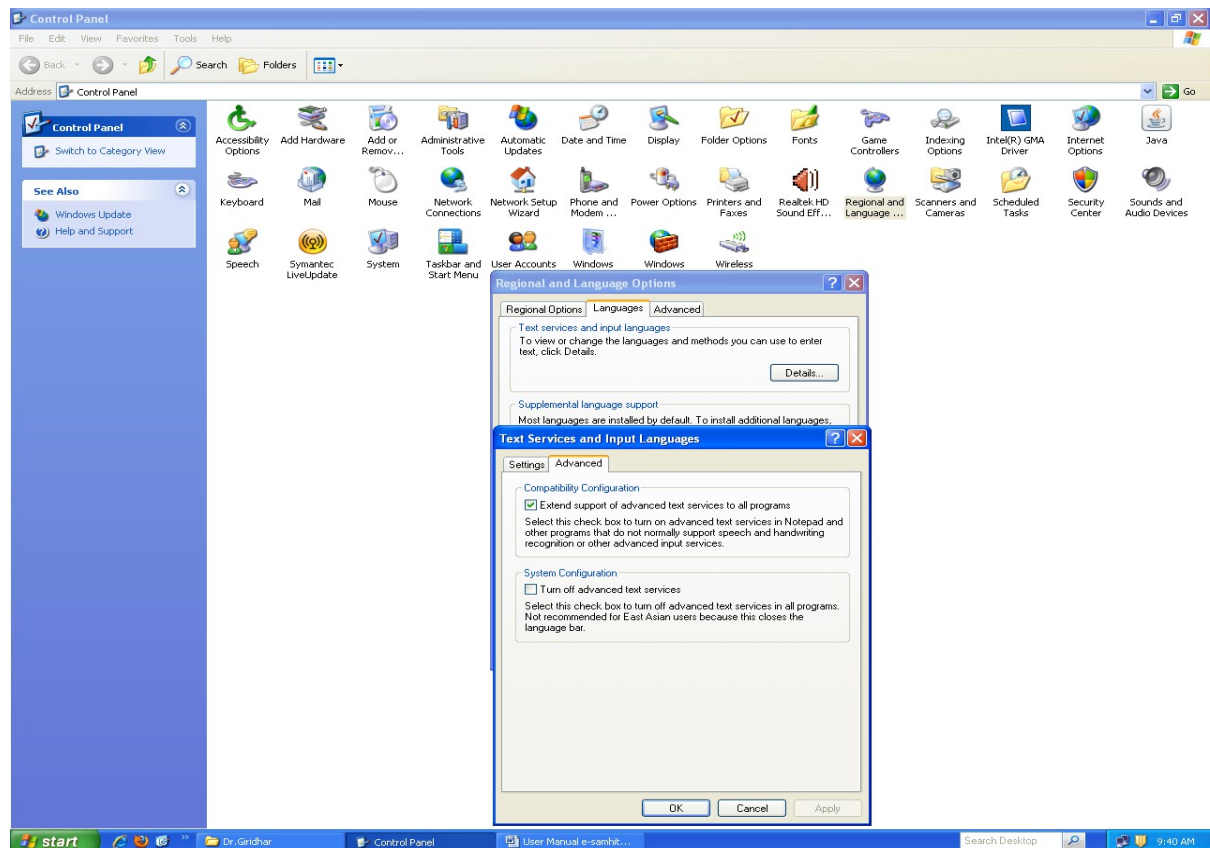
How to Enable Unicode fonts and Install Indian scripts in Windows Operating System only.

(1). Start → Control Panel → Regional & Language Options → Languages → Select 'Install files for complex scripts and right to left languages' & Select 'Install files for East Asian languages'.

(2). Start → Control Panel → Regional & Language Options → Languages → Details → Advanced → select 'Extend support of advanced text services to all programs' (& Do not Select 'Turn off advanced text services')

Note: Both of these require Windows Installation CD. Restart is needed after installation.

How to RUN the software:

1. Insert CD.
2. User will be asked to OPT for Running the Application DIRECTLY from CD or INSTALL on the LOCAL MACHINE and RUN.
3. While installing on local machine user has to chose the destination path. eg C:\Program Files.
4. Once installed on the local machine, the user can run the application without CD.

Points to Remember:

1. Closing Default opened Browser window will automatically shutdown the server.
2. For advanced users & on other Operating Systems :
  - The application uses port 4001 by default. You may change (if necessary) this setting in the file pms_config.ini in the server folder.

For Ubuntu/ Linux/ Mac:

- For OS other than Windows you need to have a working Apache web server configured for PHP, XML.
- If you already have an Apache server running - you want to host Madhavanidana, put the contents of server/htdocs/Madhavanidana in your web server root. Now the application is ready to be viewed on intranet.

For Further Help :

Director

National Institute of Indian Medical Heritage

(formerly known as **Indian Institute of History of Medicine**)

3rd Floor, Osmania Medical College

Putlibowli, Hyderabad - 500 095

Andhra Pradesh, India.

Phone : 040-24746523

Tele Fax : 040-24657388

e-Mail : iihm@ap.nic.in; niimh.hyderabad@gmail.com

Website : <http://iihm.ap.nic.in>